

Zij verwarren dan de verschillende levenssterren. Of liever ze kennen maar één alles beheerschend levenssterren en dat zou dan het economische zijn.

Dat is een schromelijke misvatting.

Wanneer we een mensch bezien, zooals hij daar concreet leeft, dan zien wij aan hem een aantal levenssferen, die elk afzonderlijk onder Gods wetten staan.

Daar is allereerst de sfeer van tijd en getal.

Het kapitaal doet daar niets aan, dat ik nu zoo oud ben en zoo lang en zoo breed.

Dan de sfeer der ruimte: Wij zijn nu hier op deze plaats der wereld. Dat doet de economische wet niet, maar het is Gods bestel over de ruimte.

Dan is daar de sfeer van de stof: wij staan onder Gods wetten van warm en koud, van zwaartekracht en draaiing der aarde; Gods wetten over vloeistoffen en gassen gelden ook voor ons lichaam evenals de chemische wetten voor onze voeding. Daar doet de economische wet niets aan.

Verder is daar de wet Gods voor ons biotische leven, voor ons lichaam met zijn voeding, groei en voortplanting en ziekte.

Dan ons psychische leven, ons bewustzijn, onze kennis van de dingen, ons gevoels- en wilsleven, dat staat niet onder economische wetten.

Dan de logische zijde, ons logisch denken.

Verder is daar nog het historische en het taal-leven en het sociale leven, het samenleven in gezinnen en staten. En ook dit is geen economisch gegeven. Het kapitaal als productiefactor maakt geen goed huwelijk bij.

Wel komt dan bij al deze sferen ook nog het economische, de productie in het gebruik en de arbeid van den mensch voor zijn behoeften.

Maar dan is het nog niet uitgeput.

Een mensch heeft ook behoefte aan mooie dingen: de sfeer der kunst.

Ook is er het recht: de rechtsbedeeling onder de menschen is ook niet een economisch of sociaal iets. Evenmin als een psychologisch iets. En verder is het zedelijk leven er: de ethiek spreekt daarvan onder alle volken.

En eindelijk is er ook het godsdienstig leven: dat de mensch voor zijn god buigt, het zij dan voor zijn afgod of voor den Heere.

Welnu, het is toch al te dwaas om het economische dan te zien als allesbeheerschend.

Zooals Marx bijv. den godsdienst en het zedelijk leven en de rechtspraak en de kunst zag als uitvloeisels van een bepaalde productiewijze.

Men kan dan naast een kapitalistische maatschappij ook wel spreken van een kap. godsdienst, kap. ethiek, kap. recht, kap. kunst, kap. taal, kap. historie, kap. logica, kap. zielen, kap. lichamen, kap. zwaartekracht, kap. plaats en kap. tijd — dan heet het heele leven kapitalistisch. Hier is de haat van den „proletariër“ tegen den ganschen rijken mensch in alle sferen. Inderdaad woekt dit kwaad bij sommige revolutionairen zoo ver, dat ze aan het schelden gaan op kapitalistische schoenveters, wanneer ze bij het te laat opstaan ze haastig aantrekken zoodat ze per ongeluk breken. 't Loopje is bekend: slechte schoenveters, winstbejag der fabrikanten, kapitalistische maatschappij 't zal niet beteren, voor we een andere maatschappij hebben, waar de „gemeenschap“ voor goede producten zorgen zal.

Doch beperken wij ons weder tot het economische. Daar heeft zeer zeker het kapitaal in onze maatschappij een zeer groote taak te vervullen. Wanneer ge die menschen op

straat in Amsterdam eens nagaat, dan hebben zij haast niets zóó uit de natuur, of zóó rechtstreeks op bestelling gemaakt — bijna alles komt van de markt of uit de winkels — en daarvoor werkt de productie met het kapitaal, met fabrieken en grondstoffen en kolen en werkpaarden en motoren, het water komt van de waterleiding, de melk uit de melkfabriek, het brood uit de meelfabrieken, ver uit Amerika, de stoelen uit de meubelfabriek, hout en lucifers uit Zweden, de petroleum uit Amerika en zoo voort.

De menschen in Amsterdam zouden raar opkijken als dat door velen gevloekte kapitaal eens plotseling wegviel en ze moesten eens zelf hun aardappels potten en drie maanden wachten en wieden eer zij ze uit mochten wroeten, en als ze dan hun eigen kleed moesten weven, of op bestelling hun dekens laten maken om ze te ontvangen een half jaar nadat ze de wol hadden geleverd, de moderne mensch zou zijn telefoon dan wel kunnen laten rusten en hij zou leeren niet meer zoo te staan springen als zijn eischen niet in een twee drie worden vervuld. Maar ook op 't platteland zouden ze raar opkijken, als de voortbrengselen van 't kapitaal eens wegvielen.

Wanneer we het goed zien, dan heeft de Heere juist door dat veel gemaakte kapitaal ons economisch zeer rijk gezegend. Dan is er een weelde verspreid onder de menschen, waarvan onze grootouders niet konden droomen. En dan niet zoo, dat dit cultuurleven alleen maar voor enkelen was, voor een vorst en voor zijn satellieten, maar zoo, dat de lagere kringen evenzeer er in deelden als de hogere.

De profetie van Marx, dat de verschillen al scherper zouden worden, zoodat enerzijds de grootindustrieel steeds rijker zou worden, en anderzijds de ellendige arbeiders in krotwoningen zouden komen te staan, is niet uitgekomen. En het is zeker wel wijs beleid van de leiders der S.D.A.P. als zij de leuze om dit economische leven neer te trappen door revolutie, thans afraden, want dit is zeker, dat de arbeiders zelve daar zeer erg onder lijden zouden.

En het is maar zeer onzeker of de nieuwe economische orde, die nu al jaren lang als de dag is geprezen, wel zoo licht zal wezen als de Zieners voorspellen. Zonder kapitaal kan deze nieuwe orde ook niet bestaan, alleen de leiders zouden veranderen.

Volgens Marx is „kapitaal“ het geheel van goederen die in handen van particuliere eigenaars worden tot uitbuitingsmiddelen van de arbeiders.

Wie het zoo ziet moge zich afvragen wat er gebeuren zal, wanneer die goederen komen in de handen van een Sovjetbestuur als Sovjetkapitaal. En verder of staatsambtenaren beter bedrijfsleiders zullen blijken te zijn dan particulieren. En verder of de kastijding met geeselen door enkele particuliere kapitalisten niet zal worden een geeseling met schorpioenen door de staatskapitalisten, door de opperste dwingelanden van een sovjetbestuur, dat het geheele leven omspannt. Had in de kapitalistische economie de fabriekseigenaar ten slotte alleen over het economische leven van zijn arbeiders directe macht — niet alzoó wanneer het kapitaal in handen van het bestuur van de socialistische „gemeenschap“ komt. Want dan heeft men niet enkel een socialistische economie te verwachten in plaats van de z.g. kapitalistische, maar ook socialistische godsdienst, ethiek, recht (en dat betekent wat, als ze zelf reeds beleden dat recht en onrecht metertijd veranderen) en verder socia-

listische kunst, socialistisch familieleven (à la Wibaut?), socialistische taal (welbekend uit Het Volk), socialistische geschiedenis, socialistische logica (ook zeer interessant), socialistische zielsgesteldheid (ook eigenaardig vaak), socialistische geelastrekken bij de menschen, socialistisch zout, socialistische plaatsbeschikking (vort! naar Sibirië!), en socialistische manier van tellen (zooals men in den tijd der Bataafsche Republiek de stemmen telde bij een verkiezing en de meerderheid thuisblijvers meetelde bij de voorstemmers).

Wanneer we het scheldwoord „kapitalistische maatschappij“ hooren, dan weten we al het ideaal van den man, dat is: vóór alle sferen des levens het woord: socialistisch.

En als dit wordt doorgevoerd dan is er aan verbonden, noodwendig, een geweldige tirannie van economie over alle andere terreinen des levens. Een tirannie, die tenslotte het leven doet ineen-schroompelen. 't Begint al met de alles neertrap-pende revolutie. En zoo het begin is, zoo is de voortzetting. En het einde is als dat van Tyrus. Omdat de mensch zijn hart gezet heeft als Gods hart. Omdat hij de hand heeft uitgestrekt naar het Godsbestuur over het gansche leven vanuit één terrein. Omdat Gods Souvereine goedheid over ons is verworpen en Zijn toorn niet is gevreesd.

God beware ons economisch leven, en héd ons leven, daarvoor. Ontzettende dingen zouden wij of onze kinderen dan zien.

Verre zij het van ons om van het kapitaal ons dagelijksch brood te verwachten; wij verwachten het van God, die ook het kapitaal daarvoor heeft willen gebruiken.

En wel verre van te schelden op het kapitaal in ons economisch stelsel zullen we het waardeeren, wat God ons daarin schonk. Terecht merkte de heer Smeenk op in „Patrimonium“ van 10 September 1931, dat de critiek op het kapitalisme, alsof dat de oorzaak was van de crisis, onbillijk en onjuist is en dat er juist door anti-kapitalistische elementen zeer vele fouten zijn begaan, die niet aan het kapitalistische stelsel, maar aan het woelen der Communisten en de onkunde der economische leiders zijn te wijten. En in het volgende nummer wees hij er op, dat de z.g. „Planwirtschaft“, de systematische economie, de „planmatige voortbrenging“ niet mogelijk is zonder dwang; zooals in Rusland te zien is.

Wie daar dan vóór is zoeke zijn leiders met harde koppen en ijeren wilskracht en duivelsch geweld als Lenin en Stalin, en geve zich aan dezen over met al zijn krachten — dan kunnen we respect voor hem hebben als voor iemand, die zijn beginsel belijdt. Maar wie de systematische economie en de socialisatie wel aardige ideeën vindt, en wie meent, dat hij er allicht een voordeeltje uit kan trekken en verdor zijn vrijheid behouden, die zou zijn vergissing met vele tranen moeten beweenen als het aardige ideeje werd toegepast.

Ook met het oog op ons dagelijksch brood is in deze crisis allereerst noodig, dat de revolutie, die alle levenssterren bedreigt, worde tegengestaan, ook in haar economische beschouwingen en in haar politieke agitatie tegen de Overheden.

Het centrum van haar aanval is echter de economische sfeer. Daar maakt de revolutionaire leer haar grootste overwinningen door de wetenschap der economie.

Daar wordt gesproken van „het“ kapitaal, „de“ arbeid en „de“ natuur als „de“ productie-factoren

gericht is op het vormen van stands- of vakorganisatie op de eerste plaats.)

We willen nu in korte trekken wezen en doel der genoemde organisaties nagaan.

Dan beginnen we met de St. Jozefsgezellen-vereeniging. Want die heeft de oudste brieven. Reeds uit 1868 dateert ze en ze is van Duitschen oorsprong. Daar werkte reeds veel eerder de Keulsche toegewijde priester Adolf Kolping, die de zonen van den arbeid onder de onmiddellijke priesterleiding organiseerde. Kolping ging bij zijn arbeid uit van het gezin. In de Gezellenvereeniging heerscht een gezinseenheid.

De Priester-paeres is een vader voor de leden en verzorgt het godsdienstig element, dat naast het sociale element staat, ja zelfs domineert. Hij behandelt met de leden geloofsvraagstukken en daardoor wordt de krijgskennis voor den geloofsstrijd verkregen. Ook geeft hij stuur aan het persoonlijk leven der leden. Als hun vader geeft hij advies ook over verlovings- en huwelijkszaken, waarin hij meer zeggenschap heeft zelfs dan de ouders. Maar de Gezellenvereeniging doet nog meer. Zij leert den jongen man ook den arbeid kennen als goddelijk beroep. „De godsdienstzin van den arbeid wijst de Gezellen op het timmermansge-reedschap in St. Jozefs hand, op de weefstift in Paulus' vingers, op de vischnetten in de handen der Apostelen; zij zeggen hen, dat God ons niet van den arbeid heeft verlost, maar dóór den arbeid.“

De luie knecht vond bij hem geen genade.”)

) Momenteel ontwerpt men in het Bisdóm Haarlem een plan, dat het midden houdt tusschen algemeene en standenorganisatie.

) P. C. Biesta, O. P., t.a.p.

POPULAIR-WETEN - [SCHAPPELUKE SCHETSEN

De nieuwe organisatie van het Roomsche Jeugdwerk.

IV.

De Standenorganisaties voor Jongelingen.

We zagen in onze vorige artikelen hoe tot het 17de levensjaar Rome alle jongens vangt in de Patronaten, die dan nu in 't Aartsbisdóm herdoopt zijn als K. J. C. (Katholieke Jongens Centrale). Zoodra echter de jongensleeftijd bereikt is, veranderen de methode en organisatie der jeugdbeweging.

Als we het decreet van den Aartsbisschop nulezen zien we hieromtrent het volgende. Omtrent de organisatie voor de jongens en jonge mannen boven 17 jaar gelden de volgende algemeene beginselen:

De organisatie heeft een tweeledig karakter: 1. van jeugdorganisatie en is daardoor zielzorg, die onder de leiding van den priester moet staan; 2. van standenorganisatie, waar de verzorging der standsbelangen moet worden behartigd; hierbij moet aan de jongens zelf een groot deel der noodige werkzaamheden worden overgelaten, terwijl er verband moet worden gelegd met de organisaties der volwassenen.

Wegens het groote verschil van standsbelangen worden deze jongens volgens de standen in vier zelfstandige vereenigingen georganiseerd: de Jonge

Werkman, de Jonge Middenstander, de Jonge Boer en de Jonge Werkgever.

Zooals we zien, is het de bedoeling, dat de jonge menschen tegelijkertijd tot tweeërlei vereenigingen toetreden. Ten eerste tot de zuiver godsdienstige, zooals de Roomschen die kennen (b.v. de Derde Orden en de Congregatie der H. Maria). Deze vereeniging die de zielzorg in acht neemt en rechtstreeks onder priesterleiding staat is een noodzakelijke aanvulling van de andere, die hoewel algemeen vormend, levens bedoelen een voorbereiding van de sociale organisaties; welke zij op volwassen leeftijd zullen hebben te aanvaarden.

Niet algemeen denkt men echter gelijk over de standenorganisatie bij Rome.

Het is speciaal het bisdóm Haarlem dat hier een uitzondering vormt. De Diocesane Jeugdraad geeft als zijn meening te kennen: Volgens bestaande bepalingen in dit diocces zijn b.v. de jonge boeren en tuinders georganiseerd gedeeltelijk in de St. Jozefsgezellenvereeniging, en gedeeltelijk in den Katholieken Jongen Middenstand. Deze laatste vereeniging mag niet als jeugdafdeeling der Hanze beschouwd worden, zij is een algemeene jeugdvereeniging voor alle jongelieden, wier maatschappelijke positie meebrengt, dat zij zich niet thuis gevoelen in de St. Jozefsgezellenvereeniging. De Diocesane Jeugdraad is n.l. van oordeel, dat de opvoeding tot goede actieve Katholieken op de allereerste plaats komt; en dat het niet goed is dat reeds op zoo jeugdigen leeftijd bij de opvoeding een zoo groot deel van de aandacht

) De R.K. Jeugdbeweging, pag. 63. Uitg. Jongensweeshuis, Tilburg.